

HELVETİCA'NIN SERÜVENİ

Öğr. Gör. Gökür SÖZÜNERİ

İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Grafik Tasarım Programı

Öğr. Gör. Gökçin ÇUBUKCU

İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu Grafik Tasarım Programı

ÖZET

İnsanlığının gelişmesi ve farklı iletişim yollarının bulunmasıyla birlikte alfabenin ilerlemesinde ve gelişmesinde epeyce bir yol alınmıştır. Grafik Tasarımın sıklıkla kullanmış olduğu en önemli tasarım elemanlarından olan tipografi günümüze kadar birçok gelişim göstererek ilerlemiştir.

Grafik tasarım ve tipografi tarihine bakıldığında birçok yazı karakteri bulunmaktadır. Yazının temellerine alfabeden önce Paleolitik (Yontma Taş Devri) dönemde, ilk insanların yaptıkları mağara resimlerinde rastlanmıştır. Bunun devamında, alfabenin bulunuşundan önce piktogram, fonogram ve ideogram yazılar bulunmuş, insanlar iletişimini bu şekilde sağlamaları amaçlanmıştır.

M.Ö. 13. Yüzyıllarda bulunan ve ilk alfabe olarak kabul edilen Kuzey Sami yazılar ve Fenike alfabelerinden sonra, Roma Kapital, Kursivler, Unisal ve Yarı Unisal'lerden, serifli ve sans – serif yazı çeşitleri doğarak günümüze kadar gelmiştir. Bu yazı karakterleri genellikle kullanım alanlarına göre farklılıklar gösterir. Günlük hayatın getirdiği çeşitlilik ve hızlilik sayesinde tasarlanan yazı karakterlerinin sade, okunaklı ve anlaşılabilir olması önem kazanmıştır. Bu durum da birçok yazı karakteri tasarlanmasına sebep olmuştur.

Bu yazı karakterleri içinden en önemli olanlarından biri ise Helvetica yazı karakteridir. Uzmanlar tarafından yapılan araştırmalara göre, Helvetica son 500 yılın en iyi yazı karakteri seçilmiştir. Helvetica; okunaklı, sade ve kullanışlı olmasının getirmiş olduğu avantajla afiş, logo, mekân ve daha birçok tasarımda kullanılmaktadır. Dolayısıyla tasarımcıların ve reklamcılarının en çok tercih ettiği yazı karakteridir. Uygulandığı tasarımlarla estetik ve işlevsellik açısından bütünleşir.

Bu araştırmada, Helvetica'nın tasarlanma süreci, tasarımcıları ve kullanım alanları, teorik ve görsel kaynaklardan yararlanılarak incelenmiştir.

AnahtarKelimeler:Tasarım, Tipografi, Helvetica, Yazı, Grafik

HELVETICA'S ADVENTURE

Öğr. Gör. Gökür SÖZÜNERİ

Istanbul Sisli Vocational School Graphic Design Program

Öğr. Gör. Gökçin ÇUBUKCU

Istanbul Sisli Vocational School Graphic Design Program

ABSTRACT

The development of mankind and the discovery of different ways of communication with the alphabet and advancement of a long way has been taken. Graphic Design is often used in the design of the most important elements of typography today it is showing many advanced development.

When we look at the history of graphic design and typography there are many view the typefaces. Before alphabet to write the Paleolithic (Stone Age) period, the cave paintings have been found in the first people. In continuation of this, before the invention of the alphabet, pictogram, phonogram and ideographic writings found that people communicate in this way that is intended to provide.

BC 13. centuries regarded as the first alphabet, Northern Sami, writings and then the Phoenician alphabets, the Roman Capital, Kursies, Unisal and the Half Unisal, serif and sans - serif types have come up today emerging from. These typefaces usually shows the differences in relation to the area of use. Daily life brings diversity and simple typefaces designed thanks to the speed, it is important to be legible and understandable. This has led to the design of a typeface.

One of the most important of these is the typefaces font Helvetica font typefaces. According to research conducted by experts, the best font to Helvetica in the last 500 years has been selected. Helvetica; legible, simple and it has brought to the benefit of being useful poster, logo, venue, and much more are used in design. Therefore, designers and advertisers the most preferred typeface. In terms of aesthetics and functionality with design that integrates applied.

In this research, Helvetica in the process of design, designers and usage areas, were analyzed by using the theoretical and visual sources.

Key Words: Design, Typography, Helvetica, Lettering, Graphic

GİRİŞ

1816 yılında William Caslon tarafından yazılan "Yazı Örnekleri" kitabında sans-serif majiskül harflerden oluşan ilk yazı karakterleri ortaya çıkmıştır. Özelliği ise, serifleri olmayan eşit hat kalınlıklardır. Yani tek ağırlıklı harf yapısı ve optik kontrast değeri olan yazı karakterleridir. Bu dönemde kare serifli karakterler başlık ve büyük puntolu yazılar için; sans-serif yazılar ise alt başlıklar için kullanılmaktaydı. Kitap kapaklarında ve reklam sektöründe oldukça yaygındı.

Sans-serif yazı karakterleri özellikle 20. yüzyılın başlarında Almanya'daki tasarımcıların aradığı yazı karakterleri olmuştur. 19. yüzyılın sonlarında, Berthold dökümhanesi tarafından tasarlanan sans-serif yazı karakteri Akzidenz-Grotesk 20. yüzyılın tipografisini etkileyecek olan döneme damgasını vurmuştur. Dört farklı kalınlıkta tasarlanan Akzidenz-Grotesk sayfa üzerinde kontrastı sağlanmış ve böylelikle yazı ailesi kavramında önemli bir rol oynamıştır.

ABCDEF GHIJKLMN
OPQRST UVWXYZÀ
ÅÉÎÏ abcdefghijklmno
pqrstuv wxyzàåéîïø&1
234567890(\$£€.,!?)

Görsel 1 Akzidenz-Grotesk Yazı Karakteri

Kaynak: <http://www.identifont.com/samples/berthold/AkzidenzGrotesk.gif>

Bauhaus, 20. yüzyılda mimari, tasarım ve sanat alanında birçok yeni akım yaratan ve Berlin, Münih'te kurulan bir okuldur. Kurulduğu zaman dünyanın en seçkin ve çağdaş mimarlarını, sanatçılarını bir araya getirerek yalnızca bir eğitim kurumu yaratmamış, aynı zamanda bir üretim merkezi ve tüm bunların konuşulduğu, tartışıldığı bir yer haline gelmiştir. Eğitimin ilk altı ayı süren temel sanat eğitimi ardından okulda görülen sanat-zaanat bilgisi bir arada verilmiştir. Tipografiye olan katkısı ise, konstrüktivist tasarımcı olan Laszlo Moholyn sayesinde olmuştur. Temel tasarım dersleri veren Laszlo Moholyn, fotomontaj, fotogram teknikleri ile ürettiği tipografik tasarımları alanında farklı bir bakış açısı yaratmıştır. (Erdem, 1994 s:66)

Bu dönemde, Bauhaus'tan mezun olan Herbert Boyer tipografi ve reklam ürünleri tasarımı derslerini vermeye başlamıştır. Çoğunlukla sans-serif yazı karakterleri kullanmış ve Universal adını alan yazı karakterini tasarlamıştır. Boyer, metinlerde vurgulamak isteneni çözmeye çalışmış; puntolarla, harf kalınlıklarıyla, renklerle denemeler yapmış, öne çıkarılmak istenen sözcüğün basılacağı zemin üzerine bir renk vererek öne çıkarmıştır. (Erdem, 1994 s:67)

Yeni tipografinin en önemli tasarımcılarından biri Jan Tschichold'dur. Bauhaus ve konstruktivizmin düşüncelerinden yola çıkarak oluşturduğu tipografikteorilerini 1925 yılında bir makalede yayınlamış ve 'Yeni Tipografi' adlı kitabı ile asimetrik tipografiyi tanıtmıştır (Erdem,1994 s:68).

Tschichold, sözcük anlamlarından çok, biçime önem vermiş ve bu alanda simetrik düzenlemeler yapmıştır. Bunun aksine zıt elemanların dinamik bir biçimde asimetrik olarak tasarlanması ise, makine çağını ifade etmektedir (Bektaş, 1992, s:87). Bu anlayış ile gereksiz formlardan arınmış sans-serif alfabe biçimlendirilmiştir. Edward Johnston ise Londra Metrosu için "Railway Type" sans-serif yazı karakterini tasarlamıştır. Railway yazı karakteri modern ulaşım sistemin gereksinimlerine yönelik bir tasarımıdır. Tek kalınlıklı olarak oluşturulmuş yazı karakterlerinin her ayrıntısı gözden geçirilmiş ve büyük mekân tasarrufu sağlanmıştır.

Londra ulaşım sistemi gibi bir kuruluştaki kullanılan Railway Type sans-serif yazı karakterleri daha önce sahip olmadıkları bir üne kavuşmuştur. Edward Johnston'un asistanı ve arkadaşı olan Eric Gill tarafından tasarlanan "Gill Sans" yazı karakteri serisi Alman tasarımcıların kabullenmeyecekleri incelik ve süslemelerden arındırılmıştır ve günümüzde hâlâ kullanılan popüler fontlar arasındadır (Erdem,1994 s:69).

Gill Sans (Sans Serif)

A B C D E F G H I J K
L M N O P Q R S T U
V W X Y Z
a b c d e f g h i j k
l m n o p q r s t u
v w x y z

Görsel 2 Gill Sans Yazı Karakteri

Kanak:<http://1.bp.blogspot.com/-SjaK9mrYZp0/T-M4mDI7A1I/AAAAAAAAAas/pYuKQux7a0w/s1600/gillsans.jpg>

Bir başka tasarımcı, Pual Renner 'Futura' yazı karakterini tasarlamıştır. Futuranın özelliği ise O, G, C gibi harflerinin tam daire, A ve V gibi harflerin ise üçgen gibi sivri formlarda tasarlanmış olmasıdır (Görsel 3).

ABCDEFGHIJKLM
NOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklmnop
qrstuvwxyz
1234567890

Görsel 3 Futura Yazı Karakteri

Kaynak:http://graphicdesign.spokanefalls.edu/tutorials/process/type_basics/images/futura.gif

1950 yıllarda değişen tasarım ile tipografi de değişmiş Uluslararası Tipografi Stil öncülüğünde başlamıştır. Bu hareketin öncülerinin çalışmalarında görsel olarak ortaya koyduklarından çok, mesleklerine karşı takındıkları tavır önemlidir. Tasarım, sosyal açıdan yararlı ve önemli bir etkinlik olarak tanımlanırken; tasarım sorunlarının çözümüne daha evrensel ve bilimsel bir yaklaşım getirmek için kişisel yorum ve egzantrik çözümlerden kaçınılmıştır. Bu anlayışa göre tasarımcı bir sanatçı olmaktan çok toplumun çeşitli kesimlerine önemli bilgiler aktaran nesnel bir araç olmaktadır (Bektaş, 1992, s:123).

Bu görüşle tasarımlara bakıldığında, gridlere bölünmüş ve zemin üzerine asimetrik düzenlemelerle, yazılar soldan bloklanmış ve serifsiz yazı karakterleri kullanılarak, tipografinin güncel ve okunurluğunu kolaylaştırarak, mesajın iyi bir şekilde aktarılması sağlanmıştır. Bu yazı karakterlerin başında Univers ve Helvetica gelir.

1950'li yıllarda Paris'te Adrian Frutiger, 'Univers' yazı ailesini tasarlamıştır. Max Miedinger ve Eduard Hoffmann tarafından tasarlanan ve ilk adı Neue Haas Grotesk olan yazı tipine daha sonra İsviçre'nin latince ismi olan 'Helvetica' adı verilmiştir. Her alanda rahatça kullanılan, duygu çeşitliliği yaratmayan ve yalın olan Helvetica günümüzde hâlâ kullanılan başarılı yazı karakterlerinin başında gelir.

TASARIMCILARI

Max Miedinger

Max Miedinger, 24 Aralık 1910 yılında Zürih'te doğmuştur. 16 yaşındayken, Zürih'te yaşayan kitap tasarımcısı Jacques Ballman'ın yanında çırak dizgicisi olarak işe başlamıştır. Ayrıca akşam derslerine katılarak kendisini tipografi alanında geliştirmiştir.

1936 - 1946 yılları arasında Globus reklam stüdyosunda matbaacılık yapmış ve Haas Typefoundry için müşteri ve yazı tasarımı temsilcisi olmuştur. 1956 yılında ise Eduard Hoffmann

ile birlikte yeni bir sans-serif yazı karakteri olan Neue Haas Grotesk'i tasarlamıştır. 1956 yılında serbest grafik tasarımcısı olarak çalışmaya başlayan Max Miedinger daha sonra Swiss 921, Monospace 821, Swiss 721 sans-serif yazı karakterlerini tasarlamıştır.

Miedinger, hayatının büyük bir kısmını grafik tasarımcı, dizgici ve yazı tasarımcısı olarak geçirdi ve kendini yazı tasarımında daha da ilerleterek son 500 yılın, ünlü matbaacılar listesine adını yazdırmıştır. Max Miedinger, 8 Mart 1980 yılında İsviçre'de hayatını kaybetmiştir.

Eduard Hoffmann

Eduard Hoffmann 26 Mayıs 1892 yılında Zürih'te doğmuştur. 1917 yılında amcası Max Kraymer'nin yönetimi altında Haas Typefoundry şirketinde işe başlamıştır. Kendisini tipografi ve font tasarımı konusunda ilerletmiştir.

1937 yılında d k mhaneyi amcası ile eşit statüde y netmi , 1968 yılında ise kendi himayesine alarak tek başına şirketi yönetmeye başlamıştır. Eduard Hoffmann'ın sanata ve m zi e olan merakı ve becerisi işine de yansımıştır. Haas Typefoundry dökümhanesi tarafından başlatılan font tasarımında önemli başarılarla imza atmıştır.  nemini hala koruyan ve hala günümüzde kullanılan Helvetica buna bir örnektir.

1971 yılında kimyager W. Fritiz Ttschudin ve tarih i Albert Bruckner ile matbaa ve baskı  zerine Stiftung Basler Papierm hle (Basel Paper Mill Foundation) müzesini kurmuşlardır. Eduard Hoffmann'nın bu koleksiyonu kayıtlara geçen en geniş müze ünvanına sahiptir. Eduard Hoffmann, 17 Eylül 1980 yılında Basel'de hayatını kaybetmiştir.

HELVETICA FONT AİLESİNİN TASARLANMA S RECI

Eduard Hoffmann 1950 yılında İsviçre piyasasına yeni bir sans-serif karakteri tasarlamaya karar vermişti. The Haas Typefoundry tarafından tanıtılmış olan ve daha sonra Helvetica olarak anılan bu yazı karakterinin ilerleyen zamanlarda tüm dünyada popüler olacağını o zamanlar kendisi de tahmin edememiştir.

Hoffmann, tipografi dünyasında yenilikçi bir trend sürecinin başlayacağını sezmi tir. O zamanlar Aksidenz Grotesk yazı karakteri önemli bir role sahiptir ve Eduard Hoffmann'da Aksidenz Grotesk'ten daha iyi yazı karakteri tasarlamayı planlamıştır. 1943 yılında The Haas Typefoundry savaş sonrası bir sans-serif olan Normal Grotesk yazı karakterlerini piyasaya s  rd   nde başarılı olmuştur. Bunun yanı sıra matbaacılar yeni sans-serif karakterler kullanmaya hevesli değildi. Çünkü, matbaa ofisleri yeni yazı karakterleri pahalı olduğundan matbaa ofisleri seçimlerinde daha dikkatli olmak zorundaydılar.

1954 yılında sans-serif fontlar, müşterilerin tatmin olması için orta düzeydeki matbaacılar

tarafından tarafından tercih edilmiştir. Alman şirketi olan H. Berthold AG tarafından piyasaya sürülen Aksidenz Grotesk bir anda popüler olmuş ve grafik sanatçıları bu tipografiyi matbaacılık basınına, baskı yaparak kullandırmaya çalışmıştır. Sıcak metal tipleri de The Haas Typefoundry'nin ithalatını altı katına çıkarmıştı. Bethold'de ek olarak Viyana asıllı Berthold & Stempel Ges.M.B.H, artan talebe paralel olarak İsviçre kolundan kâr etmekteydi. Muttenez'deki Neue Didot AG, başarıyı yakalamaya başlamıştı. Onlar da, Hoffman'ın düş kırıklığından cesaretalarak, Berthold, Aksidenz Grotesk tipografisine sahip olmayı ve daha düşük bir fiyata satmaya karar vermişlerdir.

Hoffmann, dobra iş adamı kişiliği ile bu olayı şöyle özetlemişti. *"Piyasa paylaşımımızı kaybetmeyi önlemek için, yepyeni bir sans-serif tipografisi yaratmalıyız. Bu tipografi 19.yüzyılın alışıla gelmiş ve başarılı formlarından oluşmalıdır."* Öncelikleri New Grotresk'i geliştirmek olmuştur.

Hoffmann daha sonra, 1946'dan 1956 yılına kadar Münchenstein'deki The Haas Typefoundry için temsilcilik yapan ve daha sonra Zürih'te kendi tasarım stüdyosunu açan Max Miedinger ile irtibata geçti. Miedinger harf tasarımına olan ilgisi ve yeteneğiden dolayı Haas Typefoundry için yeni bir yazı tasarlayacak tek insan olarak düşünülmüştü.

1954 yılı başlarında, kendisi The Haas Typefoundry için Pro Arte isimli, büyük harflerden oluşan bir yazı tasarladı. Bu font türü, slab serif tipografi sınıflandırmasına aitti.

Miedinger 1956 yılında yeni bir tasarıma başlamıştı. Başlığında 20-punto semibold tasarladı. Miedinger ilk önerilerini, A'dan Z'ye kadar olan semibold majüskül harfleri Hoffmann'a gönderdi. Miedinger yaklaşık 10 cm boyutunda elle çizilen eskiz harflerden tatmin olmamıştı ve Hofmann'dan tavsiyeler istemişti. Hoffmann, Aksidenz Grotesk ve yeni tipografi arasında bir karşılaştırma yapmayı planlamış ve yeni tasarımının ilk eskizleri hakkında Friz Bühler'in yorumunu almayı umut etmiştir.

Hoffmann'a göre Geigy için çalışan grafik sanatçılarının yorumları kesinlikle gerekliydi. Bu yeni tasarım için de çok önemliydi. Onların onayını almak, matbaacılık sektöründe bir materyal olarak tanımlama şansını arttırıyordu.

Miedinger, 1956 yılı başlarında ihtiyaç duyulan yeni tasarım kurallarına uygun, bold versiyonlarını geliştirdi. Böylelikle, Lausanne'de Haziran ayında gerçekleştirilecek olan Graphic57 Ticaret Fuarı'nda 8-punto ve 10-punto serilerini sergileyebilecekti. Hoffmann'ın uzun süredir aklında olan Lausanne'de daha geniş bir kitleye hitap etme kampanyası için yeni gelişmeler yapmasına paralel olarak Miedinger'e, A4 formatında 4 sayfalık broşürler oluşturma fikrini öne sürdü. Hoffmann, Miedinger'in hevesli olmadığını düşündü ve önerilen planı reddetti.

Bu karardan sonra, Meidinger yeni Brass'ı her özel harf için üretmiş oldu. Brass matriksi, istenilen ölçeğe göre büyütülüp küçültülen delgeç ile kazılırdı ve herdeğişim ve düzeltme tamamen farklı matriks ve dokuların oluşumu anlamına gelirdi.

İlk olarak harfler arası espasa karar verildi ve tek-eşsiz metal tipi belirlendi. Böylelikle yazı karakterinin genel estetik etkisi de belirlenmiş oldu. Hoffmann, Meidinger'in dar espas bırakma konusundaki tavsiyesine kulak verdi ve x-yüksekliğini daha dar yaptı. Bu tasarım, zamanın font tasarımı trendine uyumsağlamamaktaydı.Hoffmann bunu şöyle özetlemişti *"Bilindiği üzere, günümüz tipografisi bir sözcüğün görsel etkisinin birleşimini öngörmektedir.Bu nedenleasırılık font oluşumu kuralı artık önemini kaybetmiştir."* Meidinger bu kuralı ilk kezbozmuştur.

1957 yılının Mart ve Nisan ayları tamamen görsel etkileri analiz ederek ve harfler arası espasları değerlendirilerek geçilmiştir.Bauer, Type Foundry ve Folia Grotesk'i tasarlamıştır.Hoffmann bu yazı karakterini görüştüktan sonra kenditasarladığı yazı karakterinin daha iyi olduğu kanısına varmıştır. Neue Haas Grotesk'in başarıyı yakalayacağı kesinleşirken, Hoffmann, RobertBüchlen'in tavsiyesine kulak verdi.

7 Mayıs günü, fontunun son halini ortaya çıkacağı duyurusu yapılmıştır. Neue Haas Grostek Bold için Hoffmann *"Tüm karakterler şimdilik bir kural içerisinde olmalı."* demişti. Bu ayarlamalar ve düzeltmelerde özellikle majiskül "R" için endişeler devam etmiştir. Fakat Hoffmann, Miedinger'in ayrıntılara daha az önem vermesini ve işin geneline odaklanmasını istiyordu. 10 Kasım'daMiedinger'den "R" nin dört farklı versiyonunu elde ettikten sonra Hoffmann, *"Tek değişiklik sağ ayak üzerinde yapılmıştır. R' nin en güzel halinin yeni dokusunu tasarlamaya çalışıyoruz ve herkesi tatmin edeceğimizi umuyoruz."* diyerek düşüncelerini paylaşmıştı.

Graphic 57 Ticaret Fuarı, 1 Haziran'dan 16 Haziran'a kadar Lozan'da sürmüştür. Neue Haas Grotesk halka sunulmuştu ve resmi istatistiklere göre 40.000 m2 sergi alanı, 550 şirkete hizmet verebilecek şekilde kullanıma uygun hale getirilmiştir. Yaklaşık 19.000 katalog basılmıştır. Yeni sans-serif fontunun duyurusunu yapan el ilanları da tasarlanmıştır ve broşürler Almanya ve Fransa'da kullanıma ve dağıtıma hazır olarak basılmıştır. Graphic 57 Ticaret Fuarı'nda, Adrian Fruitger tarafından tasarlanan Univers sans-serif yazı karakteri sergilenmiştir.

Lozan'daki fuarın ardından Miedinger, Basel'deki fuar için Neue Haas Grotesk'i daha etkili ve çekici hale getirmek amacıyla çalışmaya başlamıştır.Miedinger, 1958 ilkbaharın ortasında, Neue Haas Grotesk projesini sonlandırmış ve matbaacılar ilk matrislerin basımına başlamışdı. Bir yıl sonra da bold serinin üretimi yapmıştır. Diğer boyutlarının üretimine 1961 yılına dek devam edilmiştir.

1961 yılında Alman Stempel Harf dökümhanesi New Haas Grostek'inhaklarını satın alınca, yazı karakterinin ismini İsviçre'nin latince adı olan Helveticaolarak değiştirerek piyasaya yeniden sürmüştür. Hoffmann başlangıçta karşı çıksa da, yazı karakterinin bu haliyle Amerika'da kabul görmesinden sonra bu isimdeğişikliğini kabul etmiştir. (Publishers, s:21-25)

HELVETİCA FONT AİLESİNİN KULLANIMALANLARI

Logo

Bir ürünün, firmanın ya da bir markanın, harf ve resimsel öğeleri kullanarak sembolleşmesine logo denir. Logonun; sade, kolay ve anlaşılır olması, içinde az sayıda renk barındırması, tasarlanan markanın özelliklerini temsil etmesi gerekmektedir.

Bazı logolar, sembol kullanarak, bazı logolar ise tipografik olarak tasarlanmaktadır. Tasarımcılar, bir logonun fontunu seçerken genellikle sade, algılaması kolay bir font seçmeleri, tasarladıkları logonun kolay anlaşılmasını sağlamaktadır. Bundan dolayı birçok logoda Helvetica'ya rastlanmaktadır. Helvetica sade, basit ve akılda kalıcı olduğu için dünya çapında birçok markanın fontu kullanarak logolarıyla akılda kalıcı olmayı başarmıştır. Bunlar arasında BMW, Nestle, American Airlines, Olympus, Toyota ve birçok marka örnekler arasındadır.

Görsel 4: BMW Logo

Kaynak: <http://www.zeroto60times.com/logos/bmw-cars-logo-emblem.jpg>

Görsel 5: Nestle Logo

Kaynak: <http://www.nestle.com/asset-library/PublishingImages/nestle-logo-google.png>

Görsel 6 American Airlines Logo

Kaynak: <http://netdna.webdesignerdepot.com/uploads/2013/02/american-airlines-1968-logo-1024x707.jpg>

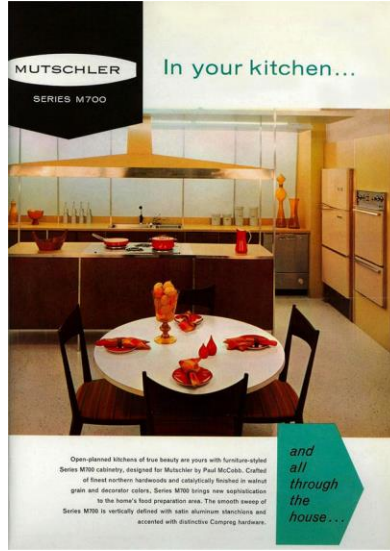
Görsel 7 Olympus Airlines Logo

Kaynak: <http://www.sercal.co.uk/wp-content/uploads/2013/05/olympus-logo.jpg>

Afiş

Afiş, Türk Dili Kurumu'na göre; *"bir şeyi duyurmak veya tanıtmak için hazırlanan, kalabalığın görebileceği yere asılmış, genellikle resimli duvar ilanı, ası"* şeklinde tanımlanmaktadır. Geçmişten günümüze birçok afiş örnekleri bulunmaktadır. Geçmişte genellikle daha resimsel tasarlanan afişler, günümüze geldikçe fotoğraf ve tipografi ile ön plana çıkmaktadır.

Günümüzde Helvetica ile tasarlanan sinema, reklam gibi birçok alanda rastlanan afişler bulunmaktadır. Nedeni ise Helvetica'nın karakteristik bir yapısıdır. Kullanıldığı alana ya da duruma göre uyum göstermektedir. Gördüğümüz örneklerde, Helvetica ile tasarlanan afişlerde font, fotoğrafın ya da kullanılan görselin ön planına çıkmamaktadır ve sadeliğini koruyarak tasarımıyla bütünleşmiştir.

Görsel 8: 1959 yılında Mutschler için hazırlanan Reklam Afişi

Kaynak: <http://www.webdesignerdepot.com/2010/01/the-simplicity-of-helvetica/>

Görsel 9: Helvetica Yazı Karakteri ile tasarlanan Sinema Afişleri

Kaynak: <http://www.webdesignerdepot.com/2010/01/the-simplicity-of-helvetica/>

Bilgilendirme Panoları

Bilgilendirme tasarımı çok yeni olmadığı halde fazla bilinmeyen, bununla birlikte tarihsel birikime sahip bir tasarım dalıdır. Çeşitli zamanlarda çeşitli meslek gruplarının ortaya koyduğu çalışmalar bu birikimi oluşturan unsurlar olmuştur. Zamanla kurumsal tartışmalar ve ortak söylemlerle adı konulmuş ve tasarım dünyasında kendine yer edinmiştir. Adlandırılması yeni bir dönem başlangıcı gibideğil var olan bir kavramın keşfi gibidir. Birbirinden farklı disiplinler içerisinde yeralan ve bu farklı disiplinlerle işbirliği yapan bilgilendirme tasarımı, iletişim teknolojilerinin gelişimine kadar bir bütün olarak algılanmıştır.

Gözlemlenebilmesi gelişen iletişim ve ulaşım kanalları sayesinde olanaklı olmuştur. Geçmişte ortak olduğu bilim ya da tasarım dallarıyla ürettiği projelerden ötürü, bilgilendirme tasarımının konumu dikkat edilmesi gereken bir başka unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Farklı alanlardan gelen uzmanlara gereksinim duyulan çok disiplinli bir projede bilgilendirme tasarımının nerede durduğu, nereden bulunması gerektiği gibi soruların yanıtını ve konumu verilmektedir. (Güler, 2008s:6)

Grafik Tasarım alanında hızla yaygınlaşan bu dalın önemi daha çok bilgilendirme panolarında görülmektedir. Karayollarında, metro ya da otobüs bilgilendirme panolarında kullanılan bir çok font bulunmaktadır. ABD’de ki karayolları, metro istasyonları birçok bilgilendirme panoları Helvetica ile yapılmıştır. Böylelikle şehirdeki bütün bilgilendirme panolarında bir uyum söz konusu olmaktadır.

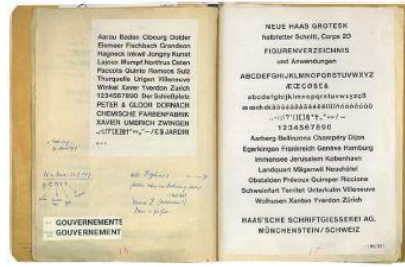
Görsel 10 Helvetica Yazı Karakteri ile kullanılan Bilgilendirme Panolarına Örnek
Kaynak:<http://www.webdesignerdepot.com/2010/01/the-simplicity-of-helvetica/>

Görsel 11 Helvetica Yazı Karakteri ile kullanılan Bilgilendirme Panolarına Örnek
Kaynak:<http://www.webdesignerdepot.com/2010/01/the-simplicity-of-helvetica/>

Uzun Metinler

Serifli yazı karakterleri genellikle kitaplarda, ansiklopedilerde ve gazetelerde kullanılmaktadır. Nedeni ise, gözleri yormaması ve anlaşılır olmasıdır. Harfuçlarında bulunan serifler, harfleri daha belirgin ve anlaşılır kılmaktadır. Gözler bir harfi tam görebilmekte, beyne iletebilmek için çok daha az vakit harcamakta vesonuç olarak daha geç yorulmaktadır. Ancak sans-serifli harfler, birkaç sayfayı geçmeyecek şekilde, büyük puntolmak koşuluyla kullanılabilir. Sans-serif fontların başında Helvetica tercih edilmektedir.

Görsel 12 Helvetica Yazı Karakteri ile Yazılmış Metin Örnekleri
Kaynak: <http://www.webdesignerdepot.com/2010/01/the-simplicity-of-helvetica/>

Çeşitli Tasarımlar

Günümüzde ilginç tasarımlar yapılmaktadır. Tekstil ürünlerinde, defter kapağı tasarımlarında, illüstrasyonda tipografi kullanılmaktadır. Helvetica'nın popülerliği bu gibi tasarımlara da taşınmıştır.

Görsel 13 Helvetica Fontu ile

Örnekleri

Tasarlanmış İlginç Tasarım

SONUÇ

Her font birbirinden farklıdır ve farklı mesajlar, duygular iletmektedir. Birtasarımda birden fazla karakter kullanıldığı zaman kişi her karakterin mesajını farklı algılar ve tasarım amacından uzaklaşır. Bir tasarımda font seçimi yapılırken, hitab eden kesime uygun fontlar seçilmesi gerekmektedir.

Çünkü her yazı karakteri sert, yumuşak, gelenekçi, modern kişilikler barındırmaktadır. Bundan dolayı tasarımda uygun olan fontu seçmek önemlidir. Helvetica ise, basit ve temiz tasarımı ile hiç bir duyguyu barındırmayan bir fonttur. Hangi tasarımda ya da hangi alanda kullanırsanız, göze yabancı gelmeyen, basit, kullanıldığı yere göre şekil alan, gözü yormayan tasarımı ile birçok fontun önüne geçerek, günümüzdeki tasarımlarda aktif bir şekilde kullanılmaya devam edilmektedir. Helvetica Fontu ailesinin birçok mesubu bulunmaktadır. Bunlar Light, Light Oblique Regular, Bold ve Bold Oblique'dir.

Bu alternatifler ilk başta tasarlanmamış olsa da, daha sonra tasarlanarak, kullanım alanlarına göre, tasarımcılara sunulmaktadır. Anatomik olarak, Helvetica'da bir kusur görülmemektedir. Bunun için tasarımcıların tercihlerinde ilk sırada yer almaktadır. Helvetica fontunun diğer fontlardan farkı ve sık kullanım nedenleri ise;

- . Optik denge göz önünde tutularak tasarlandığı için anatomik olarak hata yoktur.
- Et kalınlığı göze ne ince ne de kalın gelmektedir.
- Harf – taban ilişkisi düzgündür. Bu da harfin dengede durmasına doğru bir şekilde algılanmasına sebep olur.
- Gözün hızlı ve kolay okumasına yardımcı yatay vurgular vardır. Bunun yanı sıra yatay hareketi yavaşlatan sık dikey vuruşlara sahiptir.
- Bir afiş tasarımında kullanıldığı zaman, tipografi olarak tasarlanan illüstrasyonun önüne geçmez ve tasarımla bütünleşir.
- Bilgilendirme panolarında genellikle Helvetica fontu kullanılmaktadır. Nedeni ise çabuk algılanabilir özellikleri olmasıdır. Helvetica, Akzidenz Grotesk'in modernleşmiş halidir. Akzidenz Grotesk'de görülen bazı hatalar Helvetica'da giderilmiş ve daha temiz bir görüntü elde edilmiştir.

Helvetica'nın günümüzde hâlâ birçok tasarımlarda kullanılmasının nedeni, duygu çeşitliliği yaratmayan ve algısı kolay, şık ve sade tasarımı olmasıdır. Böylece birçok tasarımcı tercih etmekte ve Helvetica Fontu'nu kurtarıcı olarak görmektedir. Bu yüzden hala dinamik ve yaşayan bir fonttur.

KAYNAKÇA

Ambrose, G. ve Harris P. (2013). *Tipografinin Temelleri* İstanbul: Literatür Yayınları.
Bektaş, D. (1992). *Çağdaş Grafik Tasarım Gelişimi* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
Hoffmann, A. E. *Story of a Typeface Helvetica Forever* ABD: Lars Müller Publishers.

Tezler

Erden, M.Ç. (1994). *Tipografik Tasarım Ve Uygulamaların İrdelenmesi* Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.
Güler, T. (2008). *Grafik Tasarımda Yeni Bir Alan: Bilgileendirme Tasarımı ve Bir Uygulama* Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Sürelî Yayınlar

Hesse, H. (2012). *Tipografi: Etkili Tasarımlar İçin Doğru Yazı Tipi Nasıl Seçilir?* İstanbul: Grafik Tasarım Dergisi (70-71).
Öztekin, M.K. (2007). *Gary Hustwit ve Helvetica* İstanbul: Grafik Tasarım Dergisi (34-38).
Tuğcan, G. (2007). *Karayollarında Bilgilendirme Tasarımı ‘Yazı Karakteri Hayat Kurtarır mı?’* İstanbul: Grafik Tasarım Dergisi (66-69).

İnternet Kaynakları

<http://www.identifont.com/samples/berthold/AkzidenzGrotesk.gif>
<http://1.bp.blogspot.com/-SjaK9mrYZp0/TM4mDI7A1I/AAAAAAAAAas/pYuKQux7a0w/s1600/gillsans.jpg>
http://graphicdesign.spokanefalls.edu/tutorials/process/type_basics/images/futura.gif
<http://www.zeroto60times.com/logos/bmw-cars-logo-emblem.jpg>
<http://www.nestle.com/asset-library/PublishingImages/nestle-logo-google.png>
<http://netdna.webdesignerdepot.com/uploads/2013/02/american-airlines-1968-logo-1024x707.jpg>
<http://www.sercal.co.uk/wp-content/uploads/2013/05/olympus-logo.jpg>
<http://www.webdesignerdepot.com/2010/01/the-simplicity-of-helvetica/>